

## POLISH IDIOMS AS A MIRROR OF TECHNOLOGICAL PROGRESS TRENDS

*The article is devoted to the analysis of idioms 'functioning in the period of technological progress. Changes that occur in idioms due are considered. Types of phraseological innovations in Polish are reviewed.*

**Key words:** *phraseological unit, semantic component, phraseological innovation.*

УДК 811.111'373.7

*Дергун Т. В.*, асп.,  
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м. Київ

## ФУНКЦІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У КОМПОЗИЦІЇ АНГЛОМОВНИХ ЖУРНАЛЬНИХ СТАТЕЙ

*В англomовних журнальних статтях фразеологічні одиниці включаються у композицію на формально-смысловому рівні, пов'язаному з типографським і змістовим членуванням. Співвідносячись з іншими одиницями в тексті, фразеологічні одиниці забезпечують смыслову цілісність статей згідно з певними моделями.*

**Ключові слова:** *фразеологічна одиниця (ФО), англomовна монофразеологічна журнальна стаття, композиція, формально-смысловий рівень.*

Традиційно фразеологічні одиниці (ФО) розглядалися в рамках елокуції – найбільш розробленої частини класичної риторики [Хазагеров 2002, 14] – як засоби прикрашання мови. Проте ФО не лише слугують для експресивної характеристики референтів, вираження оцінки, емоцій чи передачі національно-культурної інформації, а й виконують композиційну роль, тобто пов'язані з диспозицією – одним з етапів канонічної риторичної моделі текстотворення.

Диспозиція як розміщення ідей, відібраних на етапі інвенції, у структурних елементах твору словесності в певному порядку [Watson 2006, 407], підтримує смыслову цілісність тексту, його зв'язність і розташування одиниць, зокрема фразеологічних, у його частинах. Тому **актуальність** нашого дослідження зумовлена спрямованістю сучасних розвідок на комплексне вивчення функціонування мовних одиниць у тексті. **Мета** аналізу полягає у виявленні ролі ФО у композиції журнальних статей з урахуванням етапів інвенції і диспозиції. Зазначена мета передбачає розв'язання таких **завдань**: виявити композиційну специфіку англomовних журнальних статей; визначити місце ФО у композиції журнальних текстів. **Матеріалом** дослідження слугують 38 журнальних статей з тижневика *Newsweek*, у яких уживається один фразеологізм.

При виконанні дослідження ми виходили з того, що композиція статей новинних часописів забезпечується взаємодією смислового і формального рівнів [Талавіра 2014]. Смісловий рівень композиції, пов'язаний з інвенцією, утворюється текстовими блоками, які включають заголовки і підзаголовки, об'єднані у блок короткого повідомлення; вступ; блоки головної, попередніх і супутніх подій, контексту як повідомлення про більш широку ситуацію; вербальні реакції, авторські коментарі змісту і головної ідеї статті, котрі вміщуються в заключному абзаці [Dijk 1986, 155–186]. Вказані блоки характерні для композиції журнальних статей, оскільки газети й часописи належать до друкованого різновиду дискурсу, хоча журнали мають свою специфіку, котра виявляється у жанрових особливостях статей.

На формальному рівні, співвідносному з диспозицією, зміст повідомлення структурується за допомогою заголовків, підзаголовків, абзацних відступів, пунктуації і типографських засобів [Талавіра 2014]. У композиції журнальних статей смисловий і формальний рівні об'єднуються у формально-смісловий, адже смислові відношення набувають певної форми.

Диспозиційна організація новинних журнальних текстів зумовлена їхнім жанром короткого інформаційного повідомлення, інформаційно-аналітичного або проблемною статтею. Для коротких інформаційних повідомлень властивий малий обсяг, відсутність експліцитної вказівки на авторство [Крапива 2004, 8], що виявляється у наявності трьох блоків – короткого повідомлення, головної події і подробиць [Крапива 2004, 16]. Інформаційно-аналітичні статті є розширеним варіантом інформаційних текстів з визначальним значенням аналітичного компонента, коментаря і оцінки [Добросклонская 2005, 63]. Статті проблемного характеру (*feature articles*) оцінюють поточні події або присвячені стійким медіатемам (спорт, освіта, культура, соціальні питання, театр, кіно, мода тощо) і відзначаються довільною структурою й обсягом [Добросклонская 2005, 65–66].

Для композиції інформаційно-аналітичних і проблемних журнальних статей є обов'язковими заголовний комплекс, інтродуктивний блок, котрий уводить у проблематику статті; основна частина, яка складається з блоку головної події, редукованої до кількох речень, блоків попередніх подій і контексту, які мають найбільший обсяг; блоку коментарів, що пронизує усю статтю; заключна частина. Внаслідок аналітичного характеру журнальні статті мають додатковий аргументативний блок, котрий складається з тези й аргументів [Волков 2008, 46; Ивин 1997, 6] і вміщується в основній частині.

У результаті взаємодії інвенції і диспозиції фразеологічні звороти і одиниці тексту вступають у смислові відношення акцентування, характеризації, конкретизації, контрастування, аргументування, причини й наслідку.

Вказані відношення, утворені внаслідок взаємодії ФО із синонімами, розміщеними у певних частинах статей, на етапі диспозиції реалізуються у моделях. ФО забезпечують диспозиційну організацію статей і смисловий зв'язок текстових блоків у рамках моделей, орієнтованих на заголовки і орієнтованих на основну частину тексту.

Моделі, орієнтовані на заголовки, включають заголовно-інтродуктивну, заголовно-текстову, заголовно-інферативну.

**Заголовно-інтродуктивна модель** уживання ФО утворюється внаслідок взаємодії між одиницями заголовка і ФО в інтродуктивному абзаці, відбиваючи відношення характеризації і акцентування. Характеризація у рамках заголовно-інтродуктивної моделі полягає у позначенні референта в заголовку і його характеристикиці за допомогою ФО в інтродуктивному абзаці. Так, у заголовку *College Credit* [Newsweek 27.09.2010, 12] згадується кредит (*credit*), який за допомогою ФО *to be on the rise* “підвищуватися, іти вгору” характеризується в інтродуктивному абзаці, котрий подає інформацію про головну подію: *Like tuition, college credit-card debt is on the rise*. Наведене речення розширює зміст заголовка, уводячи читачів у стан справ про студентські борги. В аналізованому тексті ФО *to be on the rise* характеризує борг студентів по кредитним карткам (*credit-card debt*) як зростаючий, корелюючи з іменником *credit* у заголовку, утворюючи заголовно-інтродуктивну модель.

Відношення акцентування, яке полягає у зверненні додаткової уваги читачів до референтів, їхніх рис або певних ідей, здійснюється за рахунок відношень синонімії або повторення. Акцентування за рахунок синонімії виявляється при вживанні слів у заголовку і близької за значенням ФО в інтродуктивному блоці. Так, у заголовку *The Link between Football and Jihad* [Newsweek 19.07.2010, 9] іменник *link* “зв’язок” корелює з ФО *to keep in touch* “підтримувати зв’язок” в інтродуктивному абзаці: *Osama bin Laden is just one of many jihadists who have used football to bring recruits into the fold. [...] After the jihadists returned home, football was a way to keep in touch, particularly for the Indonesians who formed the core of Jemaah Islamiah* У наведеному прикладі ФО *to keep in touch* зображає футбол як засіб зв’язку між членами джихаду.

Акцентування властивостей референта здійснюється повторенням однієї і тієї ж лексичної одиниці у заголовку і у складі ФО. Так, іменник *profit* “прибуток” із заголовка *Off with Their Profits* [Newsweek 15.06.2009, 18] повторюється в інтродуктивному блоці у складі ФО *to make a profit* “отримати прибуток”, акцентуючи фінансовий успіх нафтової компанії: *Oil giant TOTAL is France's biggest company, which means it's also its most hated. [...] Its announcement in February that it made a record € 13.9 billion (\$ 19.8 billion) profit in 2008 sparked cries of obscenity and a national debate on what good deeds it should perform with its windfall.*

**Заголовно-текстова модель** уживання ФО виявляється у смисловій кореляції лексичних одиниць заголовка і ФО у різних блоках основного тексту: у блоках вербальних реакцій і фону. При цьому реалізуються смислові відношення конкретизації, які полягають у деталізації і специфікації попередньо заявлених загальних ідей. Так, іменник *failure* “невдача” із заголовка *Redefining Failure* [Newsweek 20.09.2010, 25] співвідноситься з ФО *to be in the red* “у боргах” у блоці вербальних реакцій в основній частині тексту, виконуючи функцію конкретизації, напр., *By the end of the 19th century, says Sandage, failure had gone from being a professional mishap to “a name of a deficient self, an identity in the red.”* У наведеному блоці вербальних реакцій ФО *to be in the red* розкриває зміст заголовка, репрезентуючи невдачу як боржника.

Заголовно-текстова модель уживання ФО будується за рахунок кореляції лексичних одиниць у заголовку й ФО у блоці фону, що демонструє взаємодія одиниці *go bankrupt* із заголовка *Let Them Go Bankrupt* [Newsweek 1.06.2009, 23] і ФО *to run*

dry “вичерпуватися, закінчуватися” з блоку фону при описі майбутніх подій, напр., *It's increasingly obvious that Congress and the president (regardless of which party is in power) will deal with the political stink bomb of an aging society only if forced. And the most plausible means of compulsion would be for Social Security and Medicare to go bankrupt: trust funds run dry; promised benefits exceed dedicated payroll taxes.* Банкрутство як загальне поняття, подане в заголовку словосполученням *go bankrupt*, конкретизується за допомогою ФО *to run dry*, указуючи на спустошення трастових фондів (*trust funds*) як одну з ознак розорення.

**Заголовно-інферативна модель** спирається на співвідношення одиниць заголовка з ФО в заключному абзаці, що посилює кінцеве враження, оскільки розташування ФО в кінці тексту співвідноситься із сильною позицією. Заголовно-інферативна модель відображає відношення конкретизації у статті під заголовком *Mexico Victory Signs* [Newsweek 27.09.2010, 8]. У наведеній назві словосполучення *victory signs* співвідноситься з ФО *to take office* “заступати на посаду, прийняти справи” в заключному абзаці, сигналізуючи перемогу, напр., *Nearly a dozen major cartel leaders have been arrested or killed since Calderon took office in 2006, and only two cartels, the Sinaloa and Gulf organizations, remain intact.* У заключному абзаці аналізованого тексту ФО *to take office* указує на прихід до влади мексиканського президента (*Calderon*), як сигнал перемоги над мафією.

Моделі, орієнтовані на основну частину включають текстово-інферативну, внутрішньотекстову, представлену двома різновидами – внутрішньоблоковою і міжблоковою.

**Внутрішньотекстова модель** уживання ФО ґрунтується на співвідношенні ФО і лексичних одиниць у межах основної частини тексту. Внутрішньотекстова модель представлена двома різновидами: внутрішньоблоковою, сформованою внаслідок взаємодії ФО й лексичних одиниць у межах одного композиційного блоку, і міжблоковою, побудованою за рахунок кореляції ФО з різними текстовими блоками.

Внутрішньоблокова модель уживання ФО формалізує у межах одного блоку відношення акцентування, конкретизації, характеристизації, аргументації, контрастування.

У блоці фону акцентування, тобто виокремлення референта, за рахунок уживання ФО серед нейтральних синонімічних виразів демонструє співвідношення ФО *to give short shrift to* “швидко розправитися з” з нейтральними словосполученнями *the book gives little indication of, he focuses on, he also writes about, as the book makes clear*, вирізняючись на їх тлі: (7) *As it is, the book gives little indication of how Abdullah will defuse the challenges Jordan faces. He focuses instead on external issues, even though Jordan already has a peace treaty with Israel and his nation no longer plays much of a role in wider Arab disputes with the Jewish state. He also writes about his education as a young man [...]. But the book gives short shrift to Jordan's economic problems which he turned over to his friend, the Harvard-educated Prime Minister Samir Rifai [...].* (8) *As the book makes clear, Abdullah seeks to emulate his father in every way [...].* [Newsweek 28.02.2011, 52–53]. У наведеному блоці фону статті про книгу мемуарів сина Саддама Хусейна – Абдулли – відношення акцентування при описі різних частин книги привертають увагу читачів до того, що автор мемуарів оминає правду про “незручні” теми, уживаючи нейтральні вирази *the book gives little indication of, he focuses on*,

writes, as the book makes clear, серед яких вирізняється ФО *to give short shrift to* для позначення нібито вирішених економічних проблем.

У блок фонових подій вбудовуються відношення конкретизації більш загально-го поняття скрутного становища, позначеного іменником *squeeze*, котрий корелює з ФО *to get the sack* “бути звільненим”, яка пояснює, що труднощі полягатимуть у звільненні з роботи: *The country is facing the biggest squeeze in living standards since the 1920s. Government budgets have been slashed in every direction. This year hundreds of thousands of public-sector workers will get the sack* [Newsweek 2.05.2011, 46].

Для контрастування учасників попередніх і поточних подій у блоці фону використовується повторне вживання однієї і тієї ж ФО при позначенні різних референтів, напр., *In 2008 Sarkozy filled the global power vacuum left by a lame-duck Bush White House. He scored a quick ceasefire between Russia and Georgia, and helped administer first aid when the global financial crisis broke. But despite his midterm woes, Barack Obama is no lame duck* [Newsweek 29.11.2010, 11]. У наведеному прикладі ФО *lame duck* “невдаха” протиставляє двох американських президентів – Буша з його адміністрацію (*Bush White House*) і Обаму (*Barack Obama*). Буш змальовується як невдаха, а Барак Обама, навпаки, представлений позитивно за рахунок уживання ФО *lame duck* із запереченням *no*.

Акцентування у межах блоку контексту статті під заголовком *North Africa's Sun King* [Newsweek 27.09.2010, 13] досягається співвідношенням іменника *advantage* “перевага” і синонімічної ФО *to give an edge over* “надавати перевагу перед”, наголошуючи на ідеї вигоди для Марокко за рахунок спільних з Іспанією електроліній: *Another advantage for Morocco: its proximity to Spain. The two countries are separated by less than 16 kilometers, and they are connected by an energy-transmission line. The line currently sends energy from Spain to Morocco, but it could work both ways, and analysts say its existence gives Morocco an edge over its neighbors for access to the European market.*

У рамках блоку вербальних реакцій характеристична роль ФО полягає в описі референтів за рахунок відношень «позначуване – характеристика». Наприклад, у статті про етнічну монгольську музику ФО *a far cry from* “велика відмінність від” корелює з іменником фестивалі (*festivals*) як референт і його зображення: *Udo Hoffman, a German promoter who founded a series of influential music festivals in Beijing, says the project's value lies in the respect it pays to the ethnic musicians. It's a far cry from what he calls the “sanitized” versions of minority music and dance often included in officially sponsored performances in China* [Newsweek 29.11.2010, 57].

В аргументативному блоці аргументативна роль ФО підпорядковується структурі аргументації, що складається з тези, яка містить головну думку, що обґрунтовується аргументами, спрямованими на доведення істинності тези [Гудкова 2009, 11]. В аргументативній функції ФО були зафіксовані у тезі, співвідносній з одиницями в аргументах, які доводять позначену зворотом ідею. Так, в аргументативному блоці статті під заголовком *Pulled from All Sides* [Newsweek 16.03.2009, 44] ФО *to bear fruit* “принести плоди” входить до тези про успішну фінансово-політичну діяльність Росії: *“That policy is starting to bear fruit”*. Ця теза аргументується словосполучен-

нями, котрі обґрунтовують і доводять плоди політики російського керівництва *to regain influence* “повертати вплив”, *setting up a development bank* “заснування банку розвитку”, *funded by Moscow* “фінансований Москвою”, *launched plans to revive* “запустив плани відродити”: *For the first time in a generation, Russia is starting to regain influence in the region. Last month Belarussian President Alexander Lukashenko signed an agreement to allow Moscow to station antimissile defenses in his country, after signing up for a \$2 billion in loan from the Kremlin. [...] The Kremlin has also floated the idea of setting up a development bank for former Soviet states, largely funded by Moscow. And in January President Dmitry Medvedev launched plans to revive the old Commonwealth of Independent States by creating a military rapid-reaction force.*

У межах заключного абзацу контрастування референтів чи їх рис демонструється за допомогою ФО, яка протиставляє американців і банківські установи у статті під заголовком *The Consumer Is not Dead* Newsweek 16.03.2009, 18] у заключному абзаці: *Most Americans are in better shape than most of Wall Street. [...] Looking to Wall Street to lead the recovery is ludicrous; its confidence is shattered and its balance sheets are wrecked.* ФО *to shatter somebody's confidence* “підірвати чийсь довіру” протиставляється фразі *most Americans are in better shape* “більшість американців знаходяться у кращій формі”, указуючи на розбіжність між покращенням фінансового становища пересічних громадян і занепадом банківських установ.

Міжблокова внутрішньотекстова модель уживання ФО спирається на відношення акцентування за рахунок смислової взаємодії лексичних одиниць і ФО у різних блоках основної частини тексту. Акцентування ідей здійснюється через співвідношення ФО із синонімічними одиницями, що є одним із засобів упливу на читачів за рахунок повторення однієї і тієї ж ідеї на різних етапах розгортання тексту. Так, в інтродуктивному абзаці статті під заголовком *Big Business Versus Obama* [Newsweek 19.07.2010, 14] прикметник *camouflaged* “замаскований” взаємодіє з ФО *window dressing* “окозамилування” у блоці фонових подій, акцентуючи, що американський президент приховує свою справжню політику стосовно бізнесу: (1) *As job creation and an economic growth stall, the Obama administration is being criticized not just from all parts of the political spectrum in the U.S. but also from big business, which increasingly believes that the president harbors a thinly camouflaged antibusiness bias.* (4) *In addition, by the time he entered office, Obama failed to appoint to his staff or his cabinet any former CEO who had run a major, publicly traded company. True, he established an advisory board comprised of economists and CEOs (including GE's Jeff Immelt and Google's Eric Schmidt). But with the exception of Paul Volcker, they quickly became window dressing.*

**Текстово-інферативна модель** уживання ФО формується в результаті взаємодії лексичних одиниць основної частини й ФО в заключному абзаці, відбиваючи причинно-наслідкові відношення і підбиття підсумків. Текстово-інферативна модель співвідносить попередні події і їх наслідки у заключному абзаці. Так, у блоці попередніх подій статті про проблему повного сканування людини в аеропорту (*the attempted bombing*): (4) *... I proposed an amendment limiting the use of WBI (whole body imaging) scanners – passengers would have to go through them only if secondary screening was*



required. [...] Now, after the attempted bombing on Christmas, there is a rush to implement the WBI method at airports; last week it was reported that transportation security officials are talking to scanner manufacturers about increasing production. [...]. Потім на початку заключного абзацу ФО *in the wake of* “слідом за, після” пов’язує спробу підризу бомби з наслідком, позначеним висловленням *some say we have to choose between security and civil liberties* (дехто каже, що ми мусимо вибирати між безпекою і громадянськими свободами): (5) In the wake of the failed attack, some say we have to choose between security and civil liberties [...]. *We don't have to sacrifice one for another. Promising new technologies may provide the tools for need.* [Newsweek 18.01.2010, 12].

Синонімічні лексичні одиниці в усіх блоках основної частини тексту підбивають підсумки, співвідносячись із ФО в заключному абзаці, де зворот, виконує підсумовуючу роль. Так, з ФО *to be in charge* “завідувати, бути старшим”, розташовано у заключному абзаці статті про втрату ватажка талібану, співвідносяться слова і словосполучення на позначення влади *senior Taliban chiefs* у блоці головної події, *in command, leader, head of Taliban's leadership council, claim to power* у блоці попередніх подій і *leadership* у заключному абзаці, напр., *Three Taliban sources tell NEWSWEEK, they wish Mullah Omar would speak up and settle the leadership question before matters get any worse; [...]. Since Baradar's arrest, leadership responsibility has been divided three ways between Zakir, Mansoor, and Mullah Mohammad Hasan Rahmani, [...]. “The knives of too many butchers will not kill the cow,” says Zabibullah, quoting a Pashtun proverb that warns against too many cooks. “No one really knows who is in charge.”* [Newsweek 7.06.2010, 8]. В останньому реченні заключного абзацу ФО *to be in charge* указує на розгубленість талібанців через претензії кількох осіб на пост правої руки очільника Талібану (*Mullah Omar*), імплікуючи слабкість угруповання.

Подібно до попередньої статті у повідомленні, присвяченому президентським виборам у Молдові, іменник *elections* “вибори” позначає процес у блоках попередніх подій, контексту, вербальних реакцій, а ФО *to come to power* “прийти до влади”, ужита в заключному абзаці вказує на результат виборів, напр., *No matter who comes to power Sunday, Moldova may not soon resemble a worker's paradise* [Newsweek 29.11.2010, 22]. У наведеному прикладі поєднання ФО *to come to power* зі словосполученням *no matter who* привертає увагу читачів до висновку про те, що результат виборів не матиме великого значення.

Таким чином, ФО беруть участь у формуванні композиції англомовних монофразеологічних журнальних статей, яка утворюється на формально-смісловому рівні. Встановлено, що ФО вступають у змістові відношення з одиницями різних текстових блоках, утворюючи дві основні текстові моделі: орієнтовані на заголовок (заголовно-інтродуктивну, заголовно-текстову, заголовно-інферативну) і орієнтовані на основну частину тексту (текстово-інферативну, внутрішньотекстову, представлену внутрішньоблоковим і міжблоковим різновидами). У рамках цих моделей ФО виконують характеристичну, аргументативну, контрастивну, підсумовуючу функції, а також акцентують певні риси референтів і встановлюють причинно-наслідкові відношення між подіями. Перспектива подальших розвідок полягає у дослідженні ролі ФО у композиції поліфразеологічних англомовних журнальних статей.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волков А.А. Филология и риторика массовой информации / А.А. Волков // Язык средств массовой информации: учебное пособие для вузов [под ред. М.Н. Володиной]. – М. : Академический проект; Альма Матер, 2008. – С. 118–132.
2. Гудкова К.В. Когнитивно-прагматический анализ аргументации в аналитической газетной статье (на материале британской прессы) : автореф дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / С.-Петербургск. гос. ун-т/ К.В. Гудкова. – СПб., 2009. – 23 с.
3. Добросклонская Т.Г. Вопросы изучения медиатекстов (опыт исследования современной английской медиаречи) / Т.Г. Добросклонская. Изд. 2-е, стереотипное. – М. : Едиториал УРСС, 2005. – 288 с.
4. Ивин А.А. Основы теории аргументации / А.А. Ивин. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1997. – 352 с.
5. Крапива Ю.В. Коротка журнальна стаття як тип тексту (на матеріалі української, англійської та російської мов) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15 / Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна / Ю. В. Крапива. – Харків, 2004. – 20 с.
6. Талавіра Н.М. Функції прийменникових безартикульних зворотів у композиції інформаційно-аналітичних статей англійських журналів / Н.М. Талавіра // Науковий вісник Чернівецького університету, 2014 (у друці)
7. Хазагеров Г. Г. Политическая риторика / Г. Г. Хазагеров. – М. : Николло-Медиа, 2002. – 313 с.
8. Dijk van T. A. News schemata / T. A. van Dijk // Studying Writing. Linguistic Approaches. – Beverly Hills : Sage, 1986. – P. 155–186.
9. Watson W. Invention / W. Watson // Encyclopedia of Rhetoric / ed. Th. O. Sloane. – Oxford : Oxford University Press, 2006. – P. 406–421.

Стаття надійшла до редколегії 10.04.2014

*Дергун Т. В.*, асп.,

Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя, г. Нежин

## ФУНКЦИИ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ В КОМПОЗИЦИИ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ЖУРНАЛЬНЫХ СТАТЕЙ

*В англоязычных журнальных статьях фразеологические единицы включаются в композицию на формально-смысловом уровне, связанном с типографским и содержательным членением. Соотносясь с другими единицами в тексте, фразеологические единицы обеспечивают смысловую целостность статей в соответствии с определёнными моделями.*

**Ключевые слова:** фразеологическая единица (ФЕ), англоязычная монофразеологическая журнальная статья, композиция, формально-смысловой уровень.



## **IDIOMS IN TEXT COMPOSITION OF ENGLISH MAGAZINE ARTICLES**

*In English magazine articles – texts with one idiom – idioms are included into text composition at formal and sense level connected with typographic and content division. Correlating with other units in text idioms provide its coherence according to certain models.*

**Key words:** *idiom, English monoidiomatic magazine article, text composition, formal and sense level.*

УДК 81'255:821.111(161.2)(161.1)ВУЛФ В.

*Дідух Х.*, студ.,  
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

## **КОГЕЗІЯ В ТЕКСТАХ ПОТОКУ СВІДОМОСТІ (на матеріалі романів В. Вулф)**

*У статті, на прикладі романів В. Вулф «До маяка» та «Хвилі», розглядаються особливості стилю модерністської прози, де одним з головних художніх прийомів виступає «потік свідомості». Аналіз типів когезії в текстах потоку свідомості доводить, що цей літературний прийом утворює не хаотичне нагромадження думок, а цілісну картину художнього твору.*

**Ключові слова:** *когезія, модерністська проза, стильова домінанта, «потік свідомості», типи когезії, дискурс, переклад.*

В процесі інтерпретації тексту реципієнт відкриває приховані змістові зв'язки між його частинами [5, с. 2]. Розпізнавання когезивних елементів в дискурсі оригінального твору та слідування за їхнім відтворенням і трансформацією в дискурсі твору перекладного є продуктивним напрямом аналізу, особливо коли йдеться про аналіз модерністської прози, де стильовою домінантою був прийом «потоку свідомості». Він характеризує твори багатьох представників модернізму в літературі загалом, та творчість Вулф зокрема [3, с. 5].

Це визначає **мету** нашої статті – дослідити і систематизувати багатство художніх засобів когезії, якими послуговується В. Вулф у написанні її найбільш відомих романів «До маяка» та «Хвилі». Для цього ми скористалися класифікацією типів когезії, що забезпечує аналіз стилістичних, лексичних і граматичних когезивних елементів, які є складовими техніки «потоку свідомості» у модерністському романі.

Вивчення поняття когезії досліджується у працях таких лінгвістів як Т. Дейк, М. Хелідей, І. Гальперін, О. Москальська, Р. Хоббс, М. Герншбахер, А. Леонтьєв, О. Селіванова, М. Бейкер та інших провідних спеціалістів [4].